

toen almachtigen Ménage werd opgenomen. In die dagen was te Sedan een hoogleeraarsplaats in de wijsbegeerte opengevallen, waarvoor hij zeker in de eerste plaats in aanmerking kwam. Wat echter zijn toenmalige vriend Jurieu en anderen te zijner aanbeveling ook zeiden, men bewoog hemel en aarde ten behoeve zijner drie mededingers, die «Enfans de la Ville» waren. Een dispuut zou, als een soort van ordale, beslissen. De vier adspirant-hoogleraren werden den 28 Sept. 1675 opgesloten, om zonder boeken en andere hulpmiddelen theses gereed te maken, die zij later zouden moeten verdedigen. Bayle bleek de beste debater te zijn en behield het veld of liever won den kathedr (1). Den 11 November opende hij zijne lessen, maar zijne taak was niet licht: hij bekent zelf, dat hij moest werken als een galeislaaf, hetgeen elk professor onzer dagen gaarne zal toegeven, wanneer hij hoort, hoe hij, behalve het maken van zijn cours of dictaat, nog 5 uren 's daags les te geven had. Hij verhaalt dan ook ergens, dat hij tot zijn veertigste levensjaar toe dagelijks veertien uren placht te arbeiden. Zijn taak te Sedan was afgelopen in Juli 1681, toen de Universiteit werd opgeheven: hij hervatte zijne lessen in de wijsbegeerte te Rotterdam 8 December van datzelfde jaar, na den 5 dier maand hier zijn «Oraison inaugurale» gehouden te hebben. Den inhoud der resolutie, door de eerbare en vroede regenten dezer stad heb ik boven medegedeeld, maar als van zelf doet zich de vraag op, hoe kwam men hier op de gedachte om voor Bayle een leerstoel te scheppen? De toedracht der zaak was kortelijk deze.

---

(1) Ook te Franeker is het denkbeeld reeds geopperd om drie candidaten voor een professoraat een zekeren tijd college te laten geven en den kathedr te gunnen aan wie het best voldeed. Zoo handelde men ook wel in Engeland. Zie Boeles, Frieslands Hoo-geschool. Dl. II. p. 138.